

Uppföljning av Täby kommuns

Trygghets- och säkerhetsprogram 2019-2022 (2020)

Datum: 2021-03-01

Dnr: KS 2018/212-19

Dokumentansvarig: Gustaf Sundman, trygghets- och säkerhetschef

Handläggare: Alexander Nilsson, trygghets- och säkerhetssamordnare

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte	3
1.3	Lagkrav	3
1.4	Kopplingar till andra styrdokument	3
2	Uppföljning av Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram	4
2.1	Metod för uppföljning	4
3	Förebygga olyckor	5
3.1	Systematiskt brandskyddsarbete	5
4	Trygghet och säkerhet i offentlig miljö	6
4.1	Gemensam Lokal Lägesbild (GLL)	6
4.2	Bevakningstjänster i Täby kommun	6
4.3	Grannsamverkansbilen i Täby kommun	6
4.4	Kommunvakter	6
4.5	Trygghetskameror	6
5	Motståndskraft och krishanteringsförmåga	7
5.1	Utvärdering av covid-19-pandemin och krisledningsarbetet i Täby kommun	7
5.2	Granskning av kommunens arbete med krisberedskap och krishantering	7
5.3	Utredning av kommunalt beredskapslager	8
6	Bygga en god informationssäkerhet	9
6.1	Ledning och styrning	9
6.2	Medarbetare och chefer	9
6.3	Leverantörer	9
6.4	IT-säkerhet	9
6.5	Dataskydd	10
7	Förebygga droganvändning bland barn och unga	11
7.1	Ett kvalitetssäkrat förebyggande och främjande arbete	11
7.2	Plattform för samverkan av det förebyggande och främjande arbetet	11
7.3	Föräldraskolan	11
	Bilaga 1. Årsrapport Gemensam Lokal Lägesbild 2020	12
	Bilaga 2. Årsrapport Dataskyddsarbetet 2020	12

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram är ett övergripande styrdokument som sträcker sig under åren 2019-2022. Programmet ger en översikt över det ansvar olika delar av Täby kommun med dess nämnder och bolag förväntas leva upp till – bland annat vad gäller det olycksförebyggande arbetet, arbetet med krisberedskap samt det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

1.2 Syfte

Syftet med trygghets- och säkerhetsprogrammet är att stärka kommunens samlade trygghets- och säkerhetsarbete under åren 2019-2022, samt att klargöra mål och ansvarsförhållanden.

1.3 Lagkrav

Trygghets- och säkerhetsprogrammet är kommunens handlingsprogram för det olycksförebyggande arbetet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Programmet är också kommunens plan för extraordinära händelser enligt lag (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Trygghets- och säkerhetsprogrammet berör även arbetet med dataskydd som bedrivs i enlighet med EUs dataskyddsförordning och dataskyddslagen (2018:218). Ytterligare lagar som berörs är offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt säkerhetsskyddslagen (2018:535).

1.4 Kopplingar till andra styrdokument

Trygghets- och säkerhetsprogrammet ger en översikt över det ansvar olika delar av Täby kommun med dess nämnder och bolag förväntas leva upp till. Som stöd för det praktiska arbetet återfinns kompletterande styrdokument. Ett urval av dessa kompletterande styrdokument återfinns nedan:

- Täby kommuns beredskapsplan – pandemisk influensa (KS 2020/30-19)
- Täby kommuns risk- och sårbarhetsanalys 2019 (KS 2019/194-19)
- Täby kommuns krisledningplan (KS 2019/221-19)
- Policy för informationssäkerhet i Täby kommun (KS 2018/136-02)
- Policy för behandling av personuppgifter i Täby kommun
- Samverkansöverenskommelse mellan Täby kommun och lokalpolisområde Täby 2019-2022 (KS 2018/211-19)

2 Uppföljning av Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram

2.1 Metod för uppföljning

Trygghets- och säkerhetsprogrammet följs upp årligen och redovisas för kommunstyrelsen i ett särskilt ärende. Aktuell uppföljning avser verksamhetsår 2020.

Disposition av uppföljningen följer av programmets fem prioriterade fokusområden. För varje fokusområde kommer de mest centrala delarna av kommunens trygghets- och säkerhetsarbete under år 2020 att redogöras för. Täby kommun har inom ramen för denna programperiod valt att prioritera följande fem fokusområden:

- Förebygga olyckor
- Trygghet och säkerhet i offentlig miljö
- Motståndskraft och krishanteringsförmåga
- Bygga en god informationssäkerhet
- Förebygga droganvändning bland barn och unga

Inom samtliga fokusområden är kommunikation en integrerad del av arbetet. Syftet med kommunikationen är att öka medvetenheten om kommunens trygghets- och säkerhetsarbete och bidra till ett ökat förtroende för kommunen.

3 Förebygga olyckor

Antalet olyckor med påverkan på människa, miljö och egendom inom det geografiska området ska minska.

Täby kommuns olycksförebyggande arbete löper på väl i linje med den inriktning som fastställts för programperioden. Under år 2020 har dock visst kvalitets- och utvecklingsarbete fått stå tillbaka mot bakgrund av covid-19-pandemin och de belastningar pandemin medfört i verksamheterna.

3.1 Systematiskt brandskyddsarbete

De resurser som verksamheterna haft möjlighet att fördela till det olycksförebyggande arbetet har riktats för att kvalitetssäkra det systematiska brandskyddsarbetet.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerar årligen indikatorer för arbetet med trygghet och säkerhet i landets kommuner. Syftet med undersökningen är att stimulera till förbättringsarbete i landets kommuner.

2020 års undersökning visar att Täby kommun tillhör de kommuner i landet som har det lägsta utfallet av antalet utvecklade bränder i byggnad per 1000 invånare. Kommunen placerar sig på en fjärde plats av landets samtliga kommuner. Med utvecklad brand i byggnad avses sådana insatser där det fortfarande brinner när räddningstjänsten anländer eller där branden spridit sig utanför startföremålet. Detta är ett kvitto på att Täby kommuns systematiska brandskyddsarbete fungerar väl och ligger i linje inför 2021.

4 Trygghet och säkerhet i offentlig miljö

Täby ska vara och uppfattas som en trygg och säker plats för alla att bo, arbeta och vistas i.

Täby kommuns trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete har under år 2020 fortskridit i samverkan med polisen och berörda aktörer. Avstämning och inrapportering av information och lägesbilder mellan kommunen, polisen, bevakningsföretag och Täby centrum har skett regelbundet inom ramen för befintlig samverkan, och åtgärder har vidtagits kontinuerligt för att motverka de problembilder som har identifierats.

4.1 Gemensam Lokal Lägesbild (GLL)

En redogörelse för kommunens lägesbild avseende trygghet och säkerhet i offentlig miljö bifogas. Se bilaga 1: Årsrapport Gemensam Lokal Lägesbild 2020.

4.2 Bevakningstjänster i Täby kommun

I syfte att öka vuxennärvaron och stärka det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet har Täby kommun under år 2020 förstärkt väktarbevakningen i kommunens offentliga miljöer. Detta har framförallt skett i samband med skollov samt storhelger. Under sommaren upprättade kommunen även ett telefonnummer dit allmänheten kan ringa dygnet runt och lämna tips om ordningsstörningar. Telefonnumret är kopplat till Securitas kontaktcenter som vidarebefordrar informationen till kommunens väktarbilar för åtgärd.

4.3 Grannsamverkansbilen i Täby kommun

Täby kommun har regelbundet haft digitala avstämningar med Grannsamverkans utvecklingsgrupp under år 2020 för att tillsammans vidareutveckla och samordna insatser och aktiviteter som verkar brottsförebyggande och trygghetsskapande. Inbrottsförebyggande insatser under de olika loven har samordnats och genomförts tillsammans med polisen samt bevakningsföretag.

4.4 Kommunvakter

Täby kommun har under år 2020 påbörjat uppdraget att starta en tvåårig försöksverksamhet med två projektanställda kommunvakter. En kommunvakt är en kommunanställd trygghetsresurs som genom närvaro på strategiska platser inom kommunen ska verka för att öka tryggheten för kommunens invånare. Under året har arbetet påbörjats med rekrytering samt säkerställande av organisation för hur arbetet med kommunvakter ska öka tryggheten, minska brottsligheten och förebygga oönskade händelser.

4.5 Trygghetskameror

Täby kommun ansökte i januari 2020 till Datainspektionen om tillstånd för kamerabevakning av Täby torg, inkluderande öppen torgyta och gångstråk. Det primära syftet med kamerabevakningen är att öka tryggheten och förebygga, förhindra och utreda brott i området.

Datainspektionen gav i november år 2020 kommunen tillstånd för kamerabevakning på Täby torg. Tillståndet för kamerabevakning på Täby torg gäller lördagar och söndagar 00.00-04.00. Kommunen har under år 2020 påbörjat arbetet för att säkerställa inköp av kameror samt säkerställa organisation för hur arbetet med kamerabevakning ska bedrivas tillsammans med polisen och bevakningsföretag.

5 Motståndskraft och krishanteringsförmåga

Täby kommun ska stå emot störningar och upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

Covid-19-pandemin och dess påverkan på de kommunala verksamheterna har på många sätt präglat år 2020. Omställningen till distansundervisning och distansarbete, öppna verksamheter som ställts in, inställda kulturevenemang, ekonomiska bekymmer hos föreningslivet, höjd sjukfrånvaro och inte minst en ny vardag att hantera för äldreomsorgen – listan kan göras lång och allt har medfört såväl kort- som långsiktiga effekter som har påverkat, och påverkar, kommunen.

5.1 Utvärdering av covid-19-pandemin och krisledningsarbetet i Täby kommun
Täby kommun har under året genomfört en intern utvärdering¹ av kommunens krisledningsarbete till följd av covid-19-pandemin. Underlaget till utvärderingen har bland annat utgjorts av upprättade lägesbilder, beslutsloggar och avstämningar med kommunens verksamhetsområdeschefer samt representanter för de funktioner som ingår i kommunens centrala krisledning.

Slutsatserna i utvärderingen visar att kommunen krisledning har fungerat väl på såväl central nivå som verksamhetsnivå, och att de stödfunktioner som ingår i den centrala krisledningen bistått verksamhetsområdena på ett mycket tillfredsställande sätt.

Kommunens samlade krisledningsarbete har på ett tydligt sätt bidragit till den inriktning som kommundirektören fastställde för krisarbetet. Inriktningen förklarade att Täby kommun ska bidra till att begränsa smittspridningen, upprätthålla samhällsviktig verksamhet, sprida saklig information och ge underbyggda råd samt skapa sig en förmåga att rikta om, begränsa eller stänga verksamheter med kort varsel.

5.2 Granskning av kommunens arbete med krisberedskap och krishantering
KPMG har på uppdrag av Täby kommuns revisorer granskat Täby kommuns krisberedskap och krishantering. Granskningen avser kommunens övergripande krisberedskapsarbete mellan 2017-2019. Det ursprungliga syftet med granskningen var inte uttryckligen att se över hanteringen av covid-19 pandemin men den frågan har berörts i flera intervjuer vilket innebar en bedömning även kopplat till detta arbete.

Granskningen visar att Täby kommun bedöms ha en synnerligen ändamålsenlig dokumentstruktur och organisation för krisledning och krisberedskap med tydligt utpekade roller och ansvar. Styrdokumentet anses ha en relevant struktur och krisledningsfrågan är levande i organisationen. Risk- och sårbarhetsanalysen följer enligt revisorerna en röd tråd och har genomförts enligt ett strukturerat arbetssätt.

Det övergripande arbetet kopplat till covid-19 pandemin har hanterats på ett ändamålsenligt sätt, bland annat genom en tydlig struktur för informationsspridning från och inom kommunens centrala krisledning.²

¹ Utvärdering av covid-19-pandemin och krisledningsarbetet i Täby kommun. Dnr KS 2020/173-19

² Revisionsrapport KPMG- Granskning av kommunens arbete med krisberedskap och krishantering. November 2020. Dnr KS 2020/307-19.

5.3 Utredning av kommunalt beredskapslager

Under år 2020 har Täby kommun tillsammans med resten av världen fått uppleva en omfattande kris i form av en pandemi. Pandemin har även aktualiserat frågan om huruvida kommunen bör bygga upp ett beredskapslager i händelse av framtida kriser som påverkar kommunens invånare, såsom t.ex. en ny pandemi, extrema väderhändelser, olyckor, bränder, problem i den tekniska infrastrukturen, elavbrott eller liknande.

Kommunstyrelsen gav den 1 juni 2020 kommundirektören i uppdrag att utreda behov, innehåll och kostnader för ett kommunalt beredskapslager i händelse av en samhällskris.

Kommunledningskontoret har med anledning av det givna uppdraget under år 2020 utrett behov, innehåll och kostnader för ett kommunalt beredskapslager i händelse av en samhällskris som påverkar kommunens samhällsviktiga verksamhet.

Utifrån genomförd inventering och utfallet av denna föreslås i utredningen av kommunalt beredskapslager³ tre alternativa paket av åtgärder. Kommunledningskontoret gör bedömningen att ett beredskapslager enligt alternativ 3 bör implementeras för att höja krisberedskapsförmågan och stå emot framtida samhällskriser. De åtgärder som omfattas av alternativ 3 framgår i ärendet, men berör bland annat skyddsutrustning, dricksvattenförsörjning, reservkraft, krislådor samt trygghetspunkter.

Finansiering och genomförande av åtgärder för att höja krisberedskapsförmågan och stå emot framtida samhällskriser kommer att genomföras i samband med arbetet med verksamhetsplan 2022.

³ Utredning av kommunalt beredskapslager. Dnr KS 2020/290-19

6 Bygga en god informationssäkerhet

Täby kommun ska införa och upprätthålla ett systematiskt informationssäkerhetsarbete.

Arbetet med informationssäkerhet är nödvändigt för att digitaliseringens möjligheter ska kunna tas tillvara. Genom ett systematiskt informationssäkerhetsarbete kan Täby kommun öka kvaliteten i och förtroendet för dess verksamheter. Det systematiska informationssäkerhetsarbetet bidrar till säkerhetsmedvetna medarbetare och chefer, väl utformade informationssäkerhetskrav gentemot kommunens olika leverantörer samt god teknisk IT-säkerhet.

6.1 Ledning och styrning

Täby kommun har under år 2020 fortsatt arbetet med införandet av ett ledningssystem för informationssäkerhet. Ett ledningssystem för informationssäkerhet är en process för att systematiskt och fortlöpande utveckla, följa upp och säkra kvaliteten i kommunens organisation.

Under året har kommunen arbetat fram, samt tagit beslut om, en strategi⁴ och en handlingsplan⁵ för informationssäkerhet. Strategin och handlingsplanen gäller för perioden 2020-2022.

6.2 Medarbetare och chefer

Det systematiska informationssäkerhetsarbetet syftar till att höja kunskapen och medvetenheten om informationssäkerhet hos medarbetare och chefer. Informationssäkerhet ska vara en integrerad del av Täby kommuns verksamhet där verksamhetskritisk information hanteras.

I december 2020 lanserades en grundläggande webbutbildning i informationssäkerhet.

Återkopplingen från de medarbetare inom kommunens organisation som hittills har genomfört webbutbildningen har varit mycket positiv.

6.3 Leverantörer

Det systematiska informationssäkerhetsarbetet ska reducera riskerna förknippade med leverantörers åtkomst till Täby kommuns verksamhetskritiska information, och säkerställa att detta avtalas och dokumenteras. Leverantörers förmåga att leva upp till kraven ska också följas upp och verifieras.

Under 2020 års första kvartal, i samband med pandemins tilltagande, bedömdes det föreligga en ökad risk för störningar i kommunens IT-baserade verksamhetsstöd. Kommunen identifierade och genomförde därför kontinuitetskontroller hos kommunens viktigaste IT-leverantörer. Detta genomfördes för att säkerställa leverantörernas förmåga att leverera verksamhetskritiska funktioner till kommunen i händelse av de störningar som pandemin eventuellt kunde föra med sig.

Under året har ett gott samarbete mellan kommunens enheter på kommunledningskontoret lett till att informationssäkerhetsfrågor på ett tydligt sätt är inkommerade vid framtagande av krav och identifiering av risker. Detta har tydliggjorts i samband med upphandling och införandet av nytt IT-stöd.

6.4 IT-säkerhet

Täby kommun ska ha motståndskraft att klara av de vanligast förekommande externa intrångsförsöken och att kända farliga säkerhetsbrister inte existerar i kommunens verksamhetskritiska system.

⁴ Täby kommuns strategi för informationssäkerhet 2020-2022. Dnr KS 2020/61-19

⁵ Täby kommuns handlingsplan för informationssäkerhet 2020-2022. Dnr KS 2020/62-19

Likt år 2019 har flera säkerhetsåtgärder genomförts under år 2020 som bidrar till att ge kommunens information ett godtagbart skydd mot obehörig åtkomst. Under året har kommunen bland annat inventerat och begränsat antalet konton med privilegierade behörigheter till ett minimum samt uppdaterat operativsystem för att ge ett bättre lösenordsskydd.

6.5 Dataskydd

En redogörelse för Täby kommuns dataskyddsarbete bifogas. Se bilaga 2: Årsrapport Dataskyddsarbetet 2020.

7 Förebygga droganvändning bland barn och unga

Droganvändningen bland barn och unga ska minska.

Att minska droganvändningen har stor betydelse i flera avseenden. Kriminaliteten i samhället drivs till stor del av narkotikahandeln och i Sverige ses en utveckling där våld och dödsskjutningar i kriminella kretsar ökat de senaste åren.⁶ Detta ger upphov till ökad otrygghet hos många människor och är en källa till personligt lidande för individer och familjer.⁷ Narkotika orsakar också stora kostnader för polisiärt arbete, socialtjänsten och för hälso- och sjukvården.⁸

7.1 Ett kvalitetssäkrat förebyggande och främjande arbete

Täby kommun arbetar efter en metod för ett kvalitetssäkrat förebyggande och främjande arbete. Arbetsgången för arbetet följer den problemorienterade modell som Brottsförebyggande rådet förespråkar: kartläggning, analys, insatser samt uppföljning.

Det första steget i arbetsgången har under år 2020 utgjorts av den kartläggning som skett genom kommunens deltagande i Stockholmsenkäten. Stockholmsenkäten genomförs vartannat år för årskurs nio och gymnasiets årskurs två, och merparten av kommunerna i Stockholms län deltog under vårens undersökningstillfälle.

Resultaten av Stockholmsenkäten har under år 2020 sammanställts i en analysrapport. En plan för återkoppling av resultaten till berörda målgrupper har upprättats och skolrapporter har skickats till samtliga deltagande skolor. Därutöver har skolorna erbjudits en presentation av resultaten och en workshop kring skolans förebyggande och främjande arbete kopplat till skolans profil.

En webbsida om Stockholmsenkäten har även publicerats på kommunens webbplats samtidigt som en intresseväckande kortfilm har producerats och lanserats via sponsrat inlägg på sociala medier.

7.2 Plattform för samverkan av det förebyggande och främjande arbetet

I enlighet med fastställd inriktning för programperioden finns en plattform för samverkan av det förebyggande och främjande arbetet kring målgruppen barn och unga. Denna plattform för samverkan består av tjänstepersoner från verksamhetsområdena utbildning, social omsorg, kultur- och fritid samt kommunledningskontoret.

Ett pågående arbete i plattformen för samverkan har under året fokuserat på de åtgärdsplaner som följer av den analysrapport som sammanställts av resultaten i Stockholmsenkäten. De mest framträdande resultaten från årets enkät avser ANDT⁹, psykisk hälsa och skillnader mellan könen. Könsskillnader utkristalliserar sig som ett återkommande mönster i många av enkätens områden, men differensen är som mest påtaglig i frågor om psykisk hälsa och självbild.

7.3 Föräldraskolan

I samverkan mellan lokalpolisområde Södra Roslagen och Roslagskommunerna har vårdnadshavare och andra intresserade erbjudits en digital liveföreläsning, baserad på materialet Föräldraskolan¹⁰. Föräldraskolan är ett material som tagits fram av polisen för att göra vuxna uppmärksamma på ungas drogbruk. Underlaget bygger på vedertagen fakta om narkotika som återfinns hos etablerade källor som professionellt arbetar med narkotikafrågor.

⁶ Brottsförebyggande rådet (2019) *Dödligt våld i Sverige 1990-2017*

⁷ WHO (2016) *The health and social effects of nonmedical cannabis use*

⁸ Alkoholens samhällsekonomiska konsekvenser – en beskrivande samhällsekonomisk studie (2019)

⁹ Alkohol, narkotika, doping och tobak.

¹⁰ Polismyndigheten (2020) *Föräldraskolan – vad du som förälder behöver ha koll på när det gäller droger*

Bilaga 1. Årsrapport Gemensam Lokal Lägesbild 2020

Bilaga 2. Årsrapport Dataskyddsarbetet 2020